

Mae Actifyddion Artistig yn Cyflwyno

CANOLRADD

Melodïau

Maestros

Gweithlyfr Rhyfeddodau Nadolig

Y Darnau

Teitl: Yr Efail Gnau

Cyfansoddwr: Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Blwyddyn Cyfansoddi: 1892

Perfformiwyd y gyfres gyntaf, o dan arweiniad y cyfansoddwr, ar 19 Mawrth 1892 mewn cynulliad o gangen Saint Petersburg o'r Gymdeithas Gerddorol.

Teitl: Sleigh Ride

Cyfansoddwr: Leroy Anderson

Blwyddyn Cyfansoddi: 1948

Darn safonol ysgafn i gerddorfa yw hwn. Cafodd y fersiwn gerddorfaol ei recordio gyntaf ym 1949 gan Arthur Fiedler a Cherddorfa'r Boston Pops

Teitl: Corws Haleliwia, o'r Messiah

Cyfansoddwr: George Frideric Handel

Blwyddyn Cyfansoddi: 1741

Oratorio Saesneg yw'r darn hwn. Fe'i perfformiwyd gyntaf yn Nulyn ar 13 Ebrill 1742. Daeth yr oratorio'n boblogaidd yn gyflym, gan ddod yn y pen draw yn un o'r gweithiau corawl a berfformir amlaf.

Teitl: Cyfres y Rhiaid Gwsg

Cyfansoddwr: Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Blwyddyn Cyfansoddi: 1889

Bale yw'r darn, a berfformiwyd gyntaf ym 1890. Cynhaliwyd y perfformiad cyntaf yn Theatr Mariinsky yn St. Petersburg ar 15 Ionawr, 1890.

Teitl: Away in a Manger

Cyfansoddwr: William J. Kirckpatrick

Blwyddyn Cyfansoddi: 1895

Teitl: Dawel Nos (Stille Nacht)

Cyfansoddwr: Franz Xaver Gruber

Blwyddyn Cyfansoddi: 1818

Sut mae'r pecyn yn gweithio?

Mae'r pecyn hwn ar gyfer **Canolradd** bydd yn archwilio llawer o wahanol fathau o gerddoriaeth Nadolig.

Pethau i'w darllen

Pethau i wrando arnynt

Pethau i'w hysgrifennu

Rhif y trac i wrando arno

I ddod o hyd i'r sain, ewch i dudalen ryngweithio Actifyddion Artistig lle rydym wedi creu rhestr chwarae i chi wrando arni

www.artsactive.org.uk

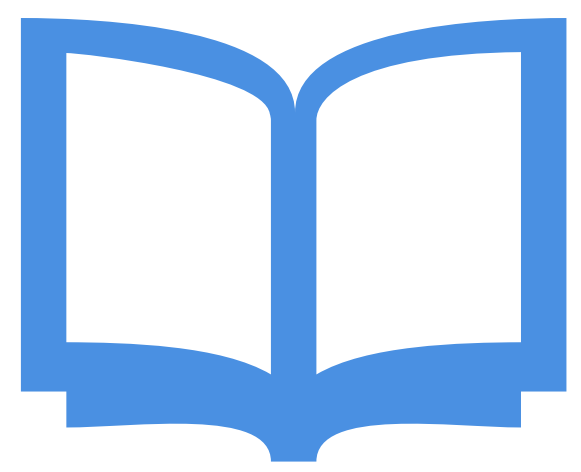
Dolen Spotify Uniongyrchol:

<https://open.spotify.com/playlist/62l890Y3G5xZHtUw2D48aL?si=3qB-zj4xQ7awvjfGCqVuqg>

Cyfres yr Efail Gnau

Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Y stori

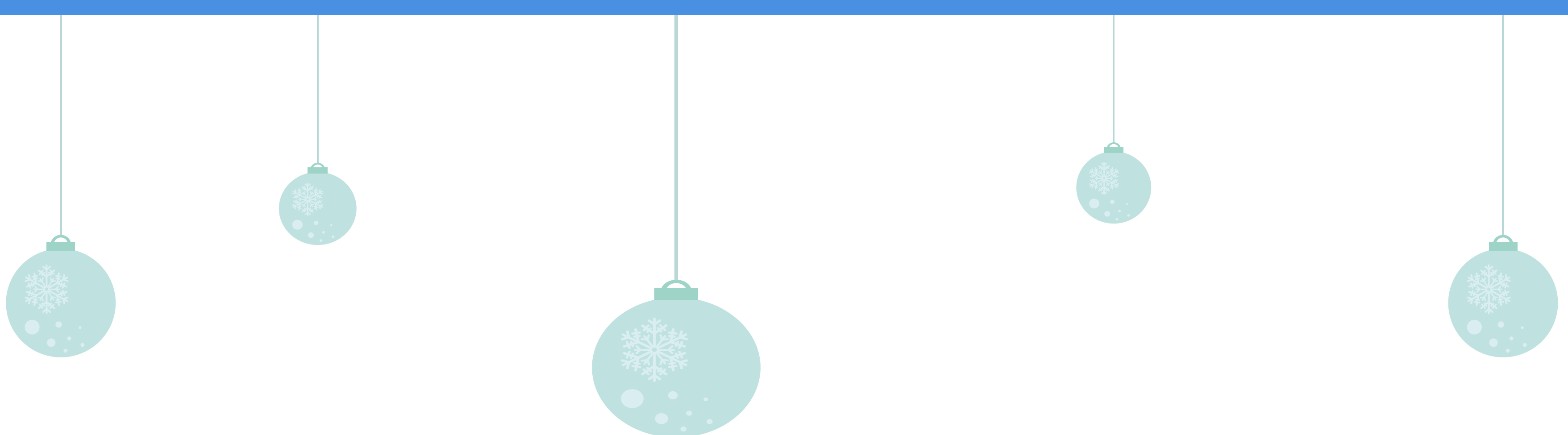
Noswyl Nadolig yw hi; mae teulu Clara yn cael parti ac mae pawb wedi'u gwahodd. Mae Dr Drosselmeyer, cyfaill teuluol braidd yn ddirgel, yn cyrraedd. Mae Dr Drosselmeyer yn rhoi anrheg Nadolig i Clara – dol ar ffurf Gefail Gnau. Mae Clara wrth ei bodd ac yn dechrau dawnsio gyda'i hanrheg.

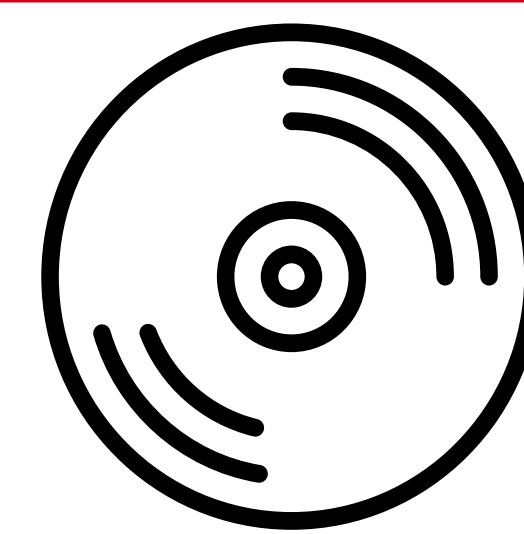
Yn ddiweddarach, mae Clara'n cael hunllef lle mae Brenin drygionus y Llygod yn ymosod ar ei Gefail Gnau. Mae llygod enfawr dan arweiniad Brenin y Llygod yn ymddangos wrth i'r ystafell fyw gael ei thrawsnewid. Mae'r Efail Gnau'n troi'n filwr nwyfus ac mae brwydr rhwng y ddwy ochr yn dilyn. Mae Brenin y Llygod a'i fyddin yn fuddugol ac mae'r Efail Gnau'n cael ei anafu.

Mae Clara yn dawnsio gyda'r Efail Gnau sydd, mae'n debyg, yn nai i Drosselmeyer. Mae Brenin y Llygod yn erlid Clara trwy'r eira. Mae Clara, y nai a Dr Drosselmeyer yn dianc mewn balwn, gan hedfan ar draws y dirwedd farugog, loyw gyda Brenin y Llygod yn cydio yn yr ochr.

Mae'r balwn yn glanio gerllaw'r theatr bypedau. Mae dawnswyr o bob cwr o'r byd, gan gynrychioli Tsieina, Arabia, Rwsia a Sbaen, yn dod yn fyw ac yn neidio allan o'r theatr. Mae Brenin y Llygod yn cael ei drechu o'r diwedd gan y nai arwrol ac mae dathliad mawreddog yn dechrau.

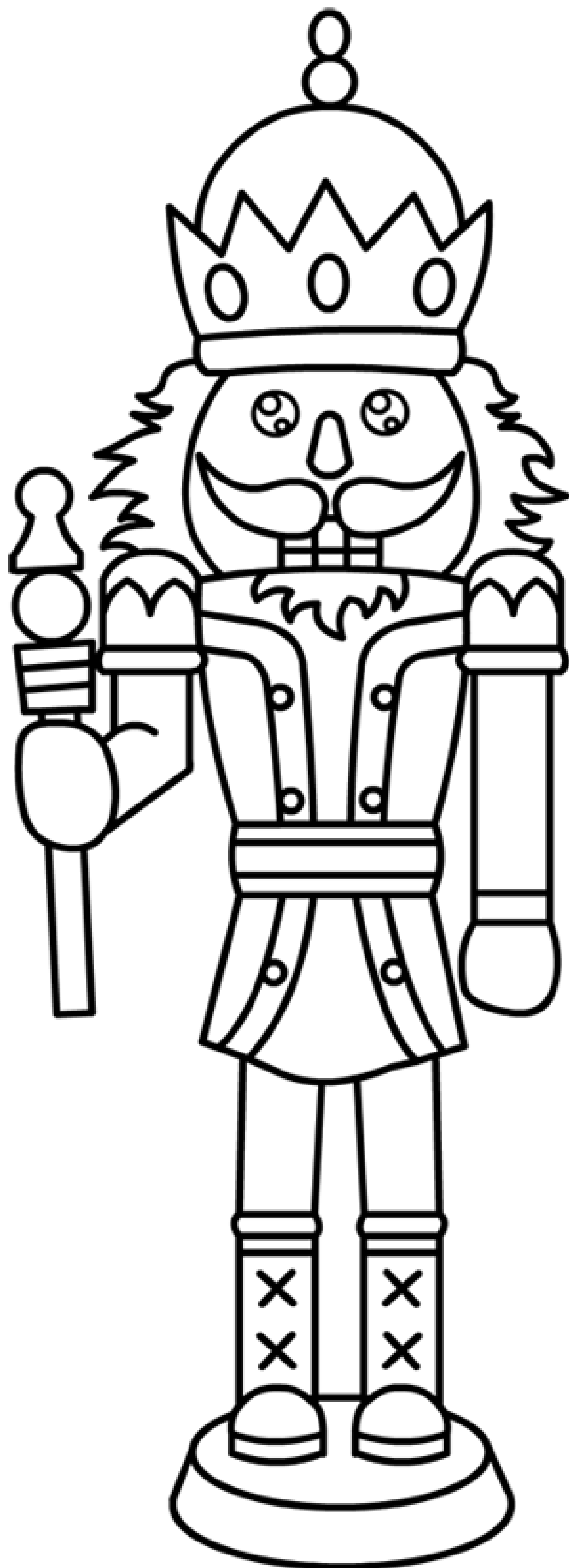
Yn sydyn mae Clara yn diuno i ddarganfod ei bod yn ôl yn ei hystafell wely. A oedd y cyfan yn brofiad go iawn neu'n freuddwyd yn unig?

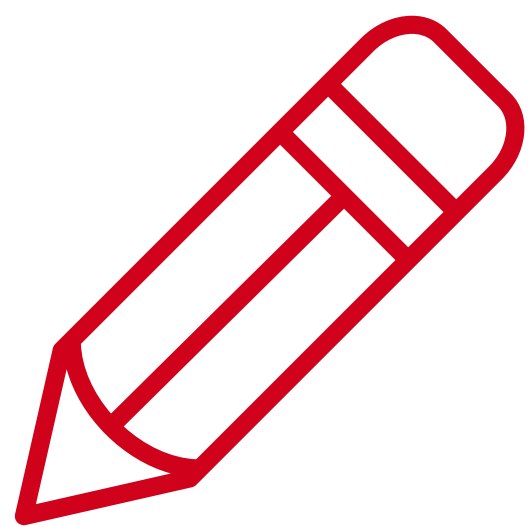

1

Allwch chi wrando ar yr
orymdaith gyntaf a
lliwio'r Efail Gnau?

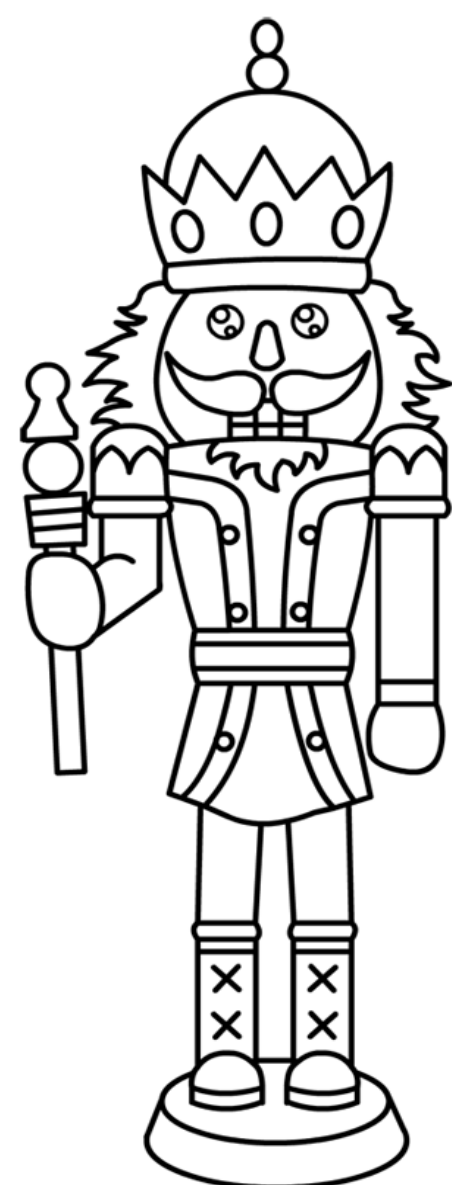

Pa liw ydych
chi'n meddwl yw
ei wisg?

1

Wrth edrych ar yr allwedd
isod, allwch chi baru'r
llythyr â'r cymeriad?

A

Yr Efail Gnau

B

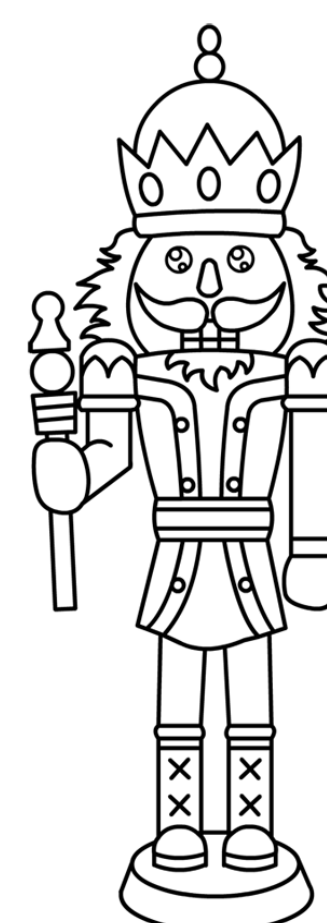
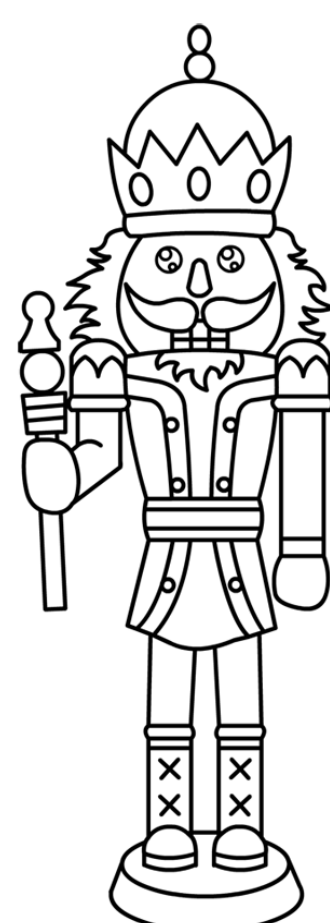
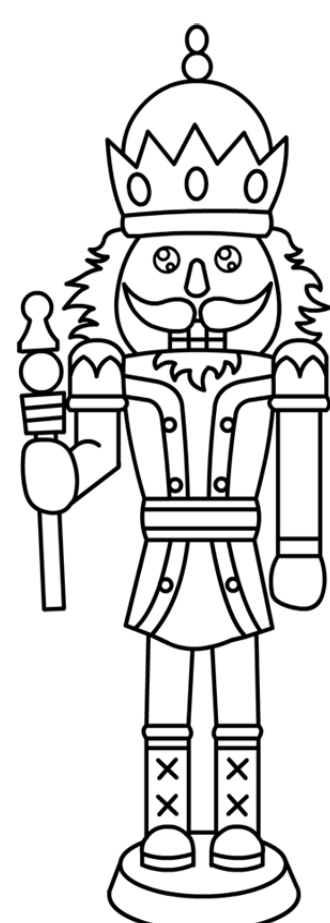
Brenin y Llygod

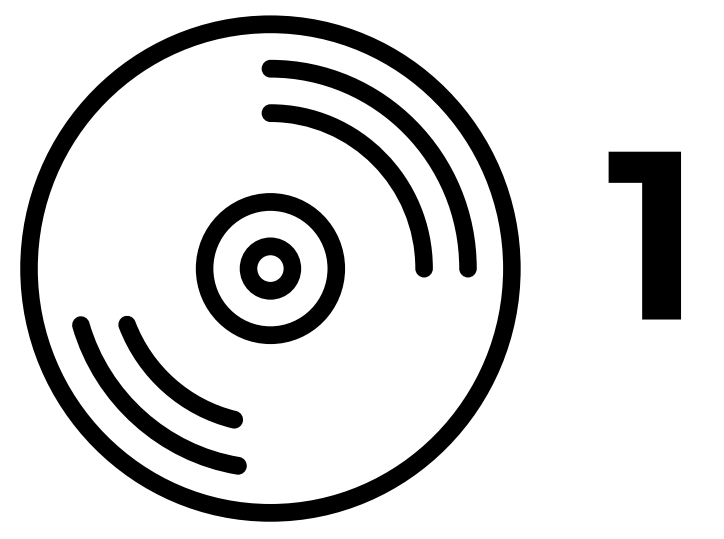
C

Y Dylwythen Deg
Eirin Siwgr

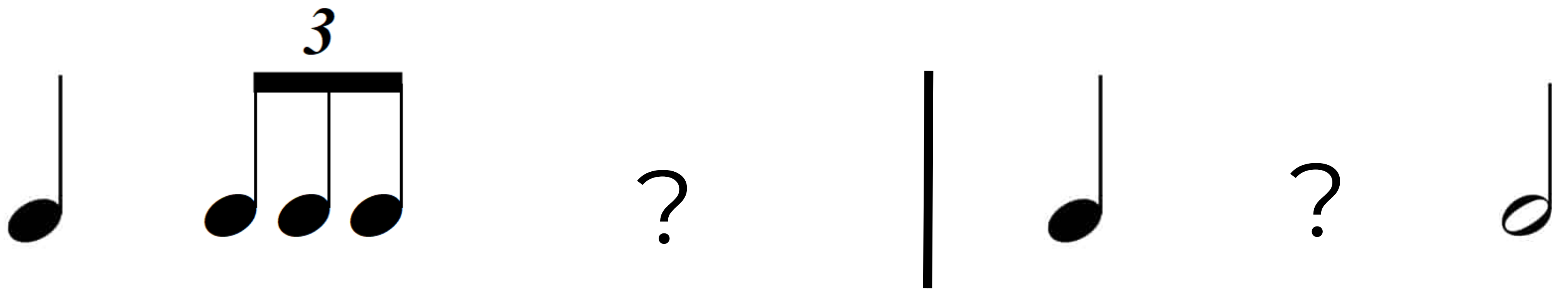
Mae'r diagram hwn yn
dangos Ffurf yr Orymdaith

Allwch chi ddisgrifio pob adran A, B a
C mewn tri gair?

Allwch chi wrando ar y
bwa ac ysgrifennu'r
nodau coll?

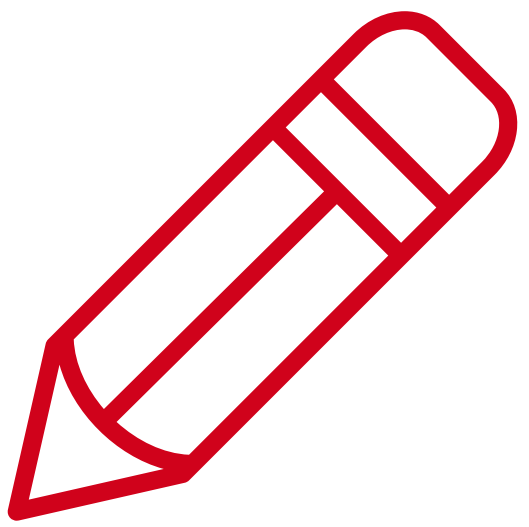
Allwch chi enwi'r offeryn sy'n
chwarae'r rhythm hwn?

Sawl gwaith rydych chi'n clywed
y rhythm hwn yn ystod y darn?

Oes unrhyw offerynnau eraill y
gallwch eu clywed yn y darn
hwn?

Allwch chi Wrando ar
Ddawns y Dylwythen
Deg Eirin Siwgr a lliwio'r
dawnsiwr bale isod?

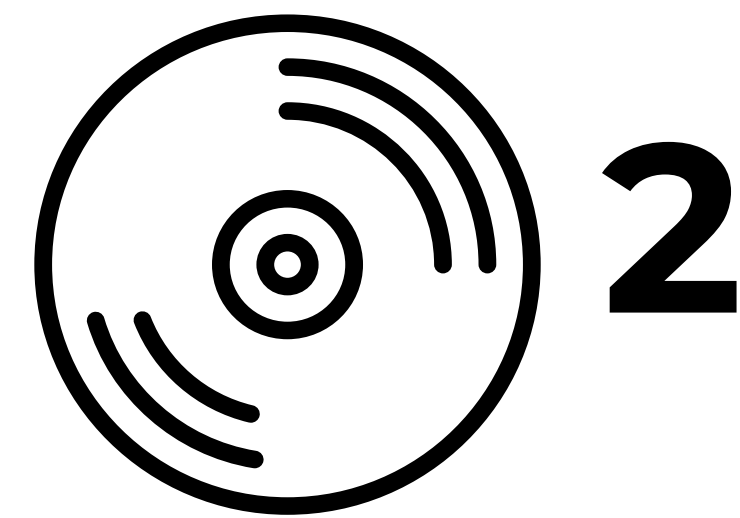

Allwch chi enwi elfennau'r
gerddoriaeth a dweud pam maen
nhw'n gwneud i chi feddwl am
dylwythen deg?

Dyma enghraifft:

Llinynnau pizzicato - Maen nhw'n gwneud i chi feddwl am gamau bach

Allwch chi baru enwau'r
offerynnau hyn â'u
lluniau?

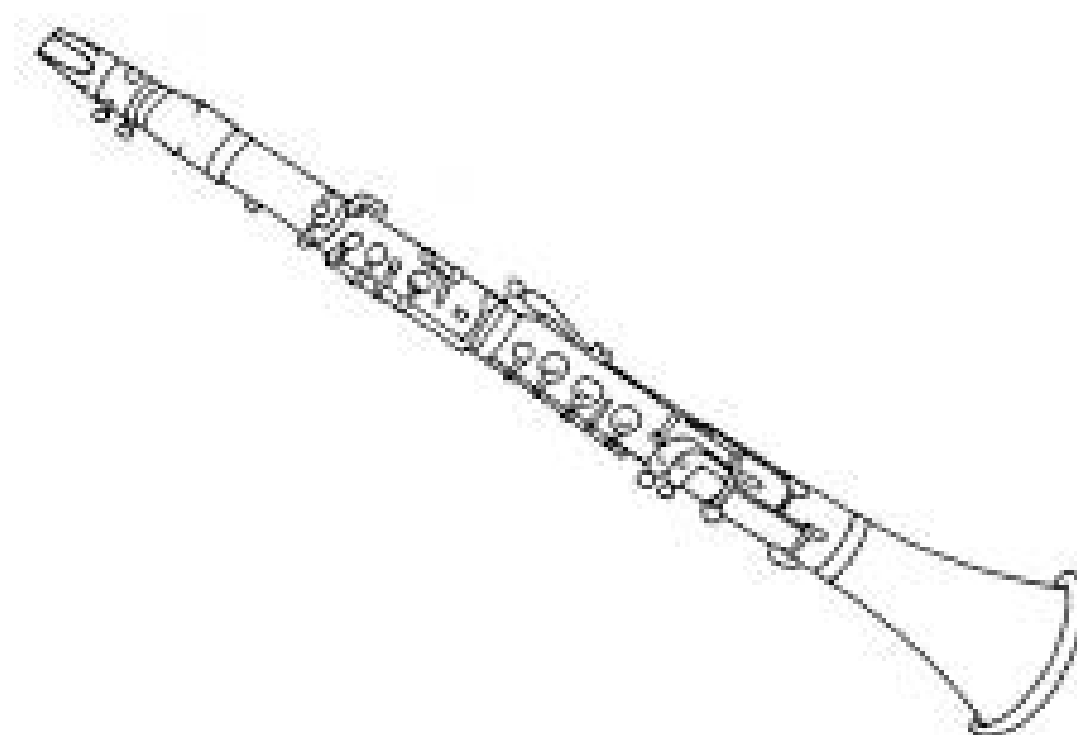
Feiolin

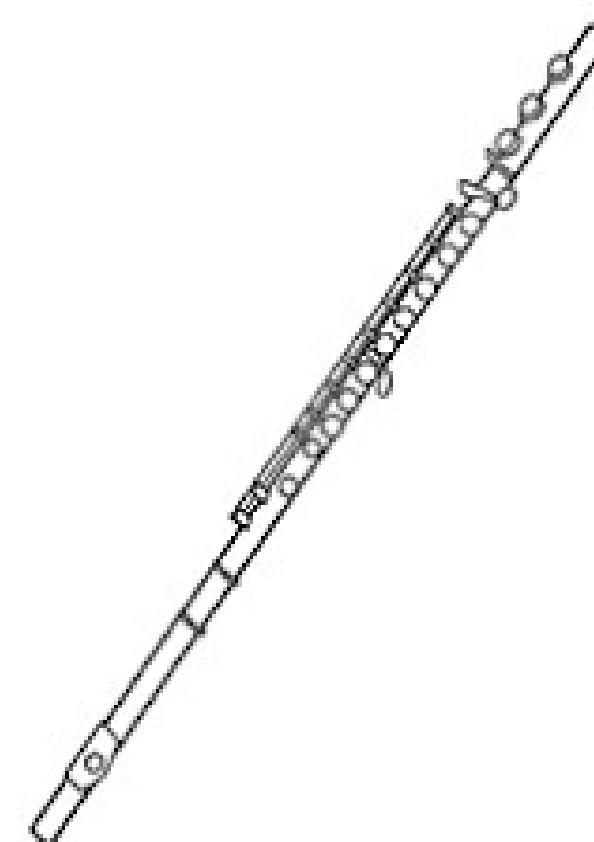
Obo

Clarinét

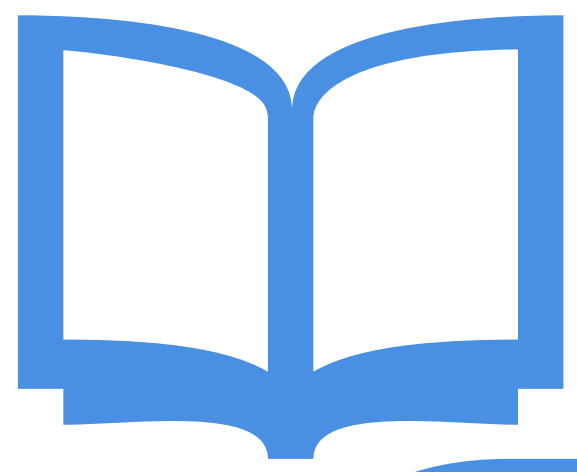
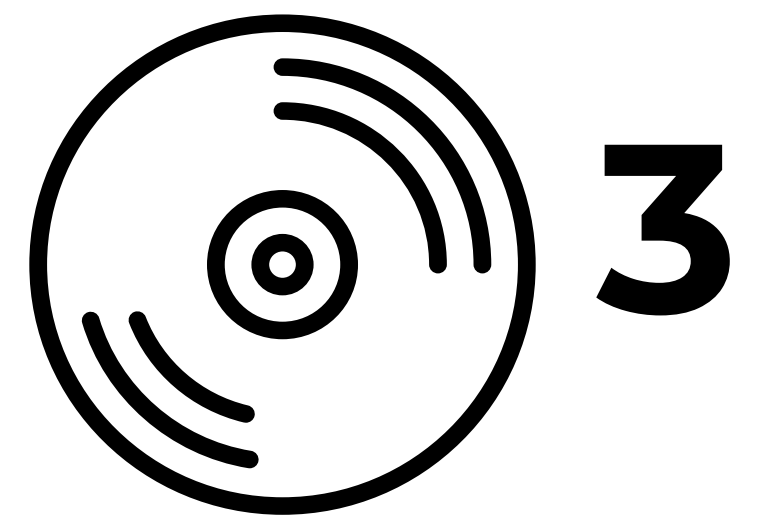
Obo

Clarinét bas

Dawns Trepak

Mae'n seiliedig ar y ddawns werin trepak draddodiadol o Rwsia a'r Wcrain.

Allwch chi Wrando ar y ddawns Trepak a chylchu'r pethau rydych chi'n eu clywed?

Acenion

Forte

Rallentando

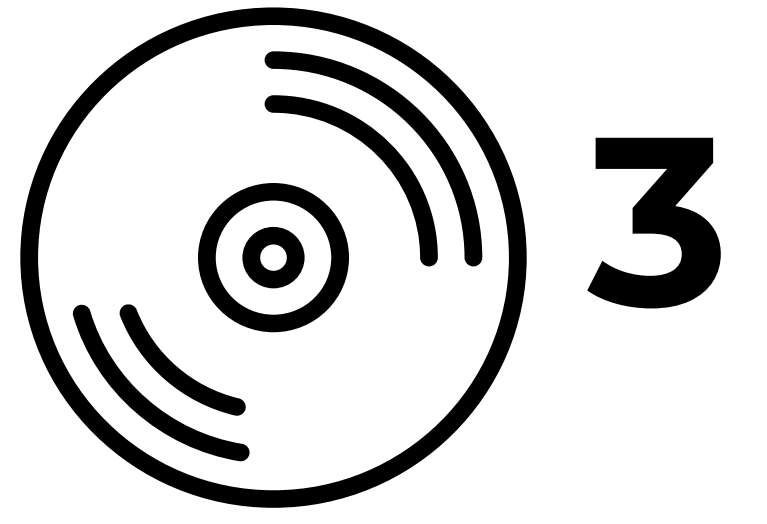
Llinynnau

Nodau cyflym

Clychau

Ffanfferau

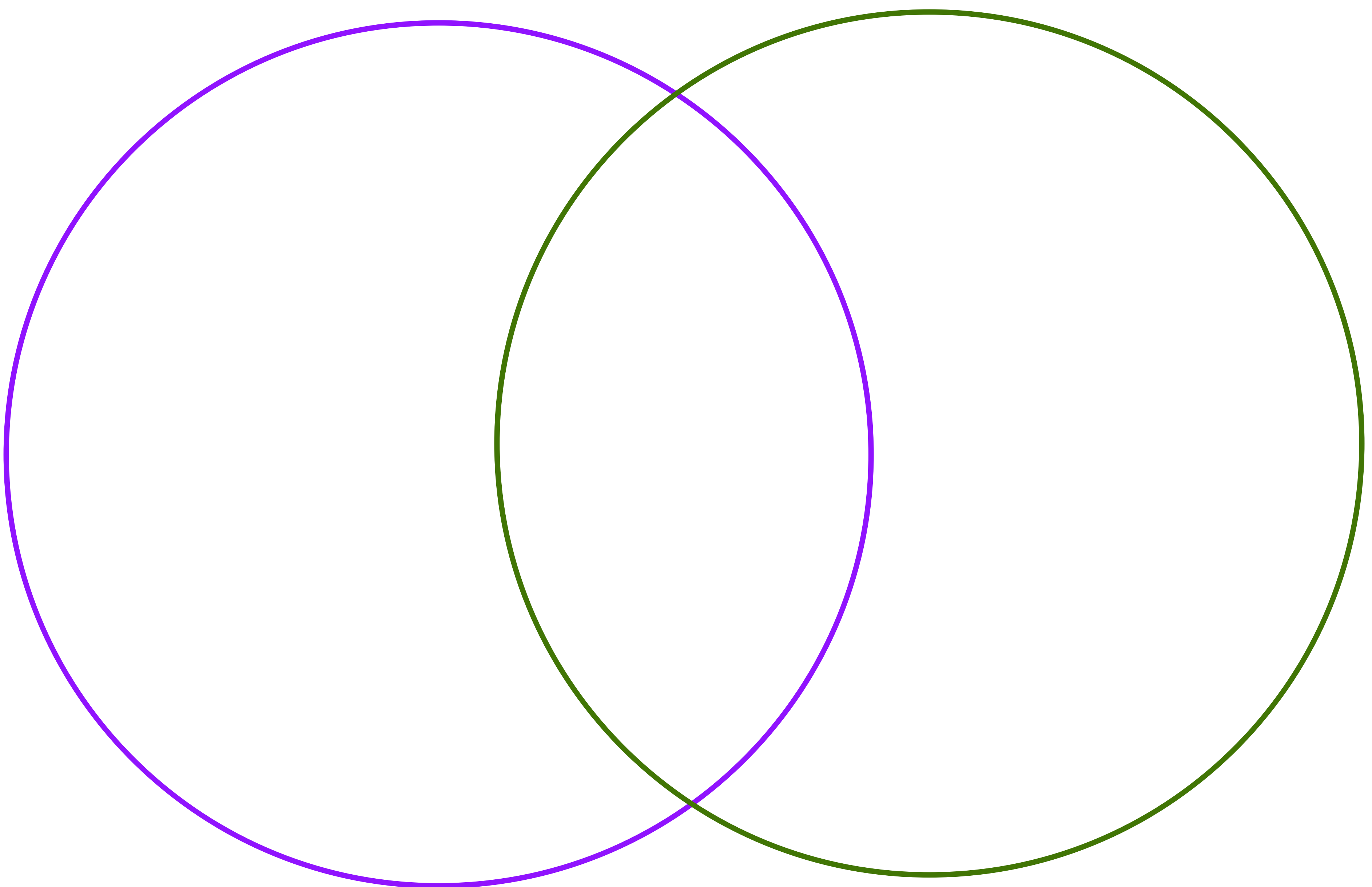
Forte

Patrwm cerddorol neu drefn gwahanol adrannau mewn darn o gerddoriaeth yw ffurf. Mae'r Trepak ar ffurf A B A.

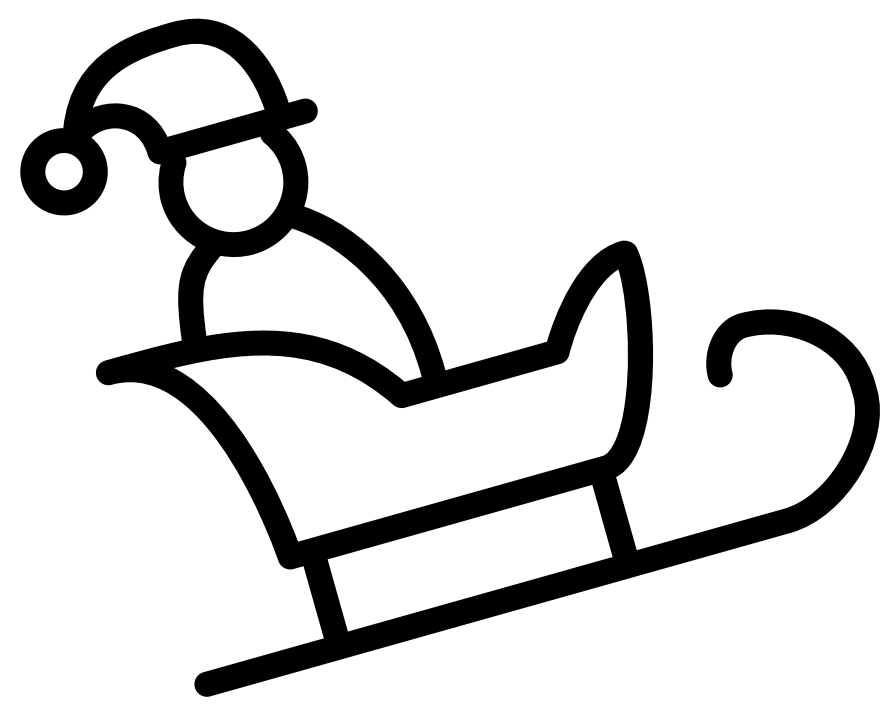

Patrwm cerddorol neu drefn adrannau gwahanol mewn darn o gerddoriaeth yw ffurf.
Mae'r Trepak ar y ffurf A B A.
Wrth wrando ar y ddawns Trepak, allwch chi nodi'r elfennau tebyg a gwahanol rhwng y ddwy adran?

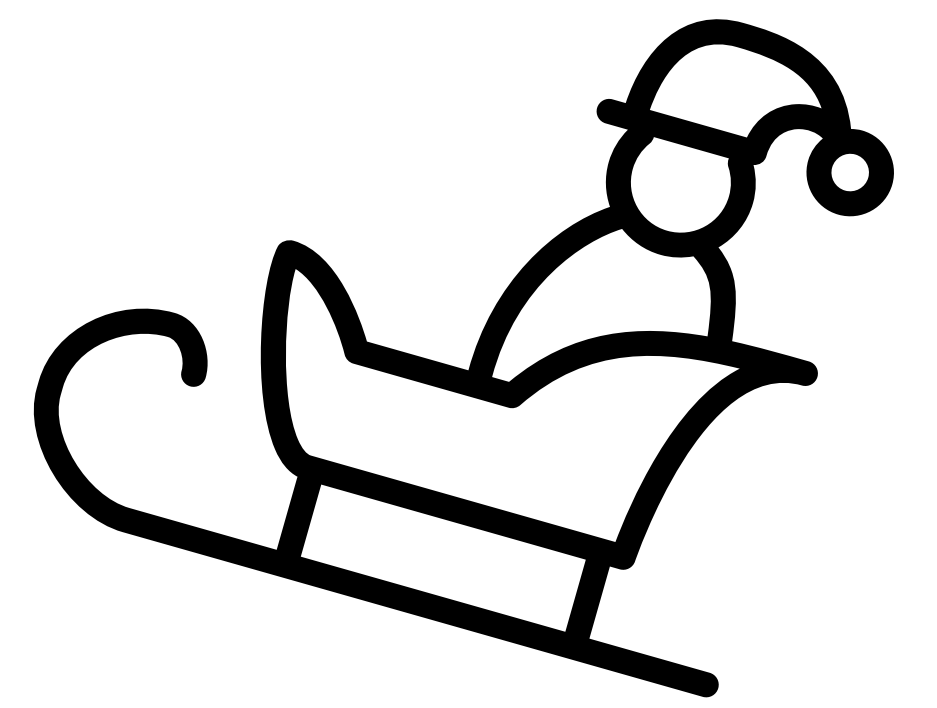
A adran

B adran

Sleigh Ride

Leroy Anderson

Ffeithiau am y Cyfansoddwr:

Geni: 29
Mehefin
1908

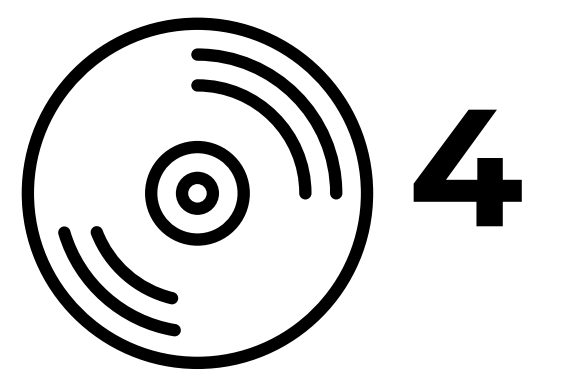
Astudiodd
ym
Mhrifysgol
Harvard
1930

Dechreuodd
gyfansoddi
Sleigh Ride
ym 1946

Gorffenno
dd
gyfansoddi
Sleigh Ride
ym 1948

Recordiad
Cyntaf o
Sleigh Ride
ym 1949

Marw: 18
Mai 1975

Wrth wrando ar Sleigh Ride, allwch chi
glywed gwahanol rannau'r ceffyl a'r
sled?

Offeryn

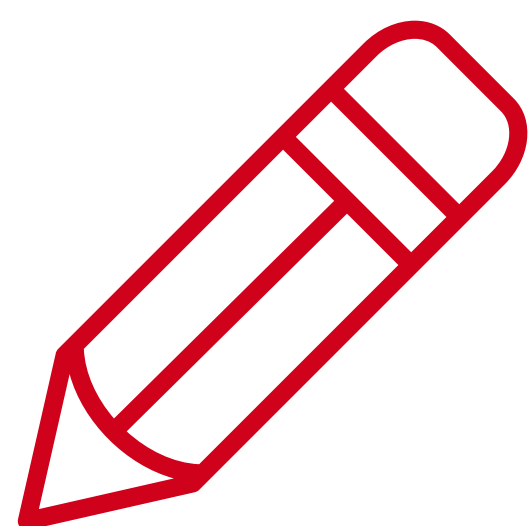
Amser

Clychau ar y sled

Y ceffyl yn gweryru

Chwip ceffyl

Carnau'r ceffyl ar y
ddaear

Allwch chi dynnu llun o'ch stori taith
sled 4 rhan eich hun? Cofiwch
ddisgrifio sut bydd y gerddoriaeth yn
swnio yn ystod yr adran honno.

<div></div>	<div></div>
<div></div>	<div></div>

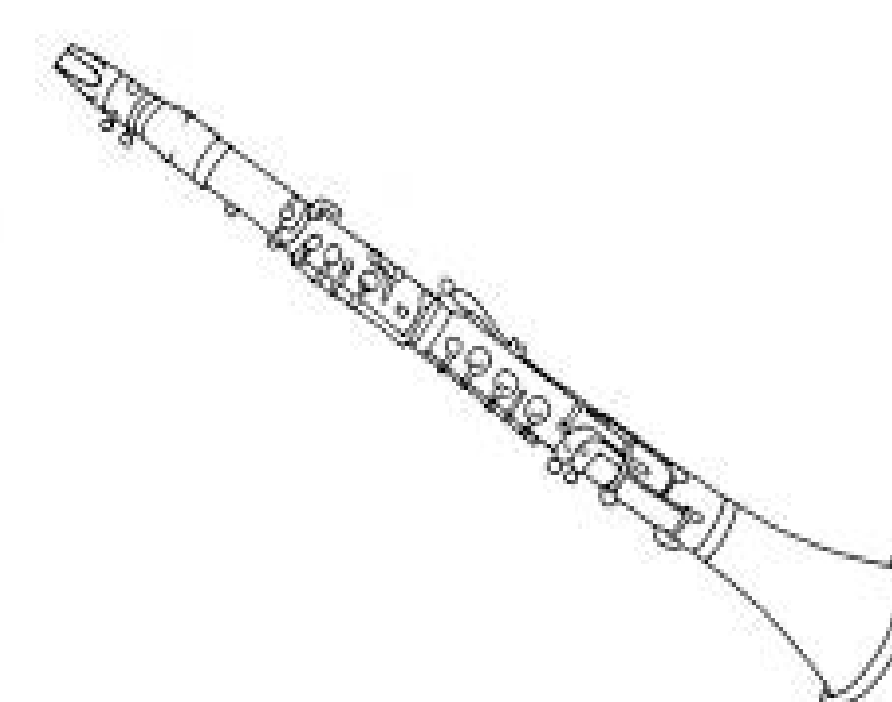
Allwch chi glywed yr offerynnau hyn yn y darn? Rhowch groes trwy bob un pan fyddwch yn ei glywed a chofiwch weiddi BINGO pan fydd gennych linell!

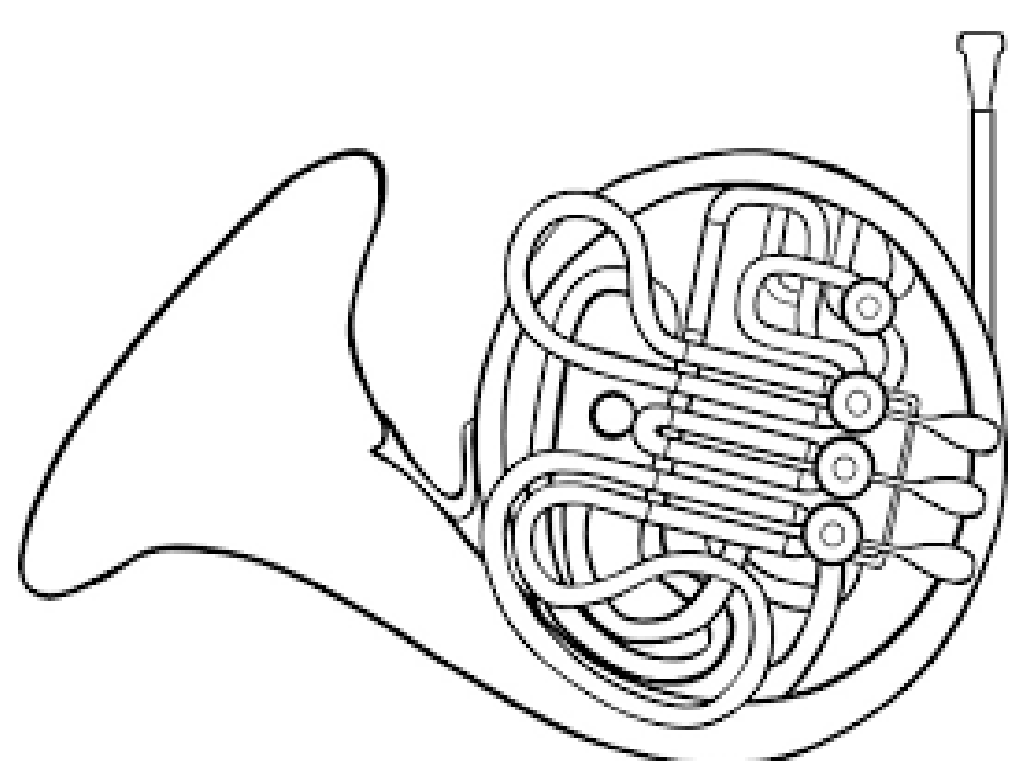
Violins

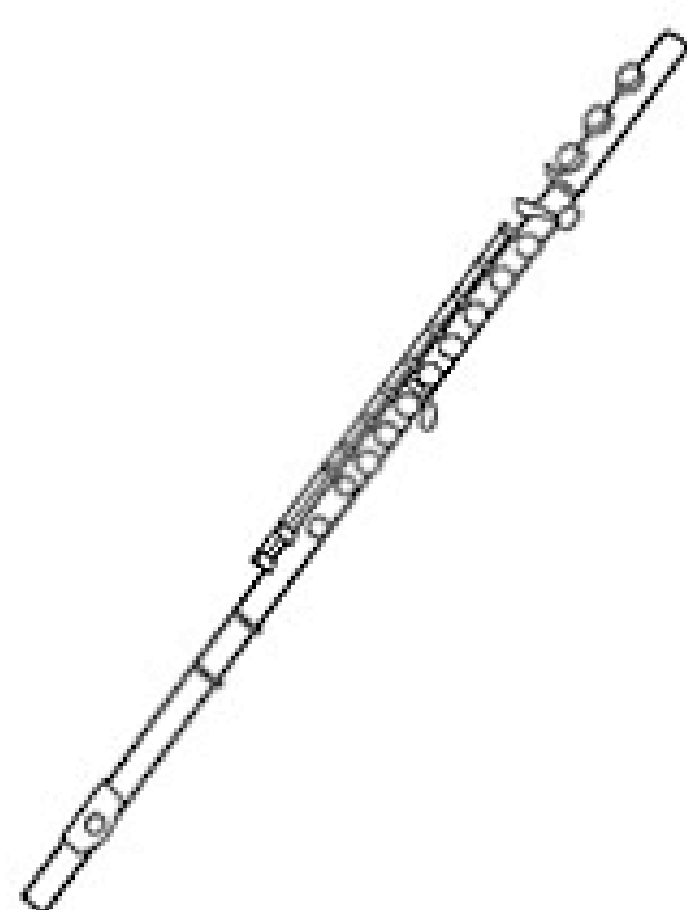
**Woodblock
(Clip clop)**

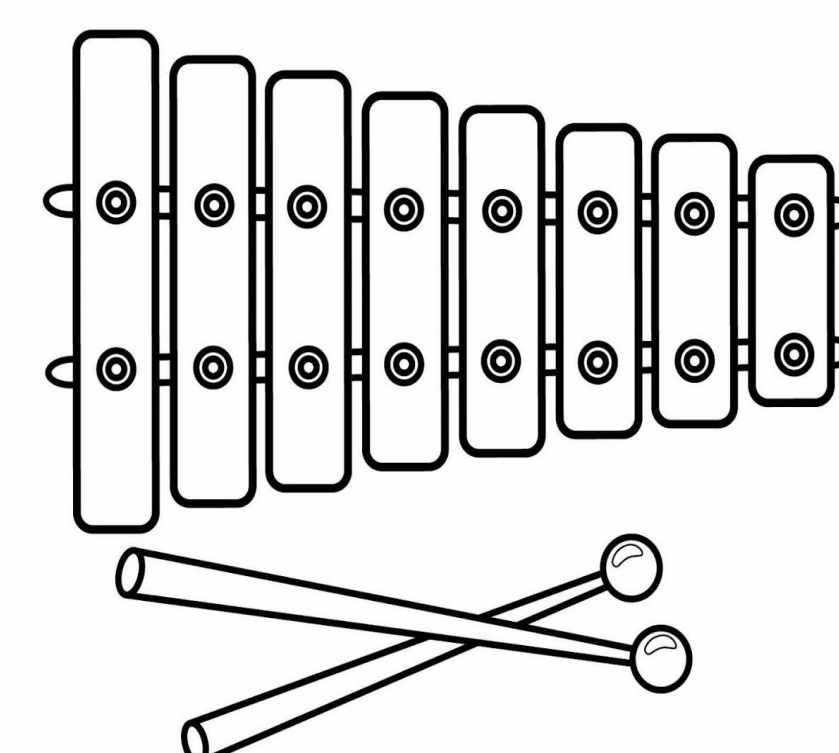
Clarinet

Horns

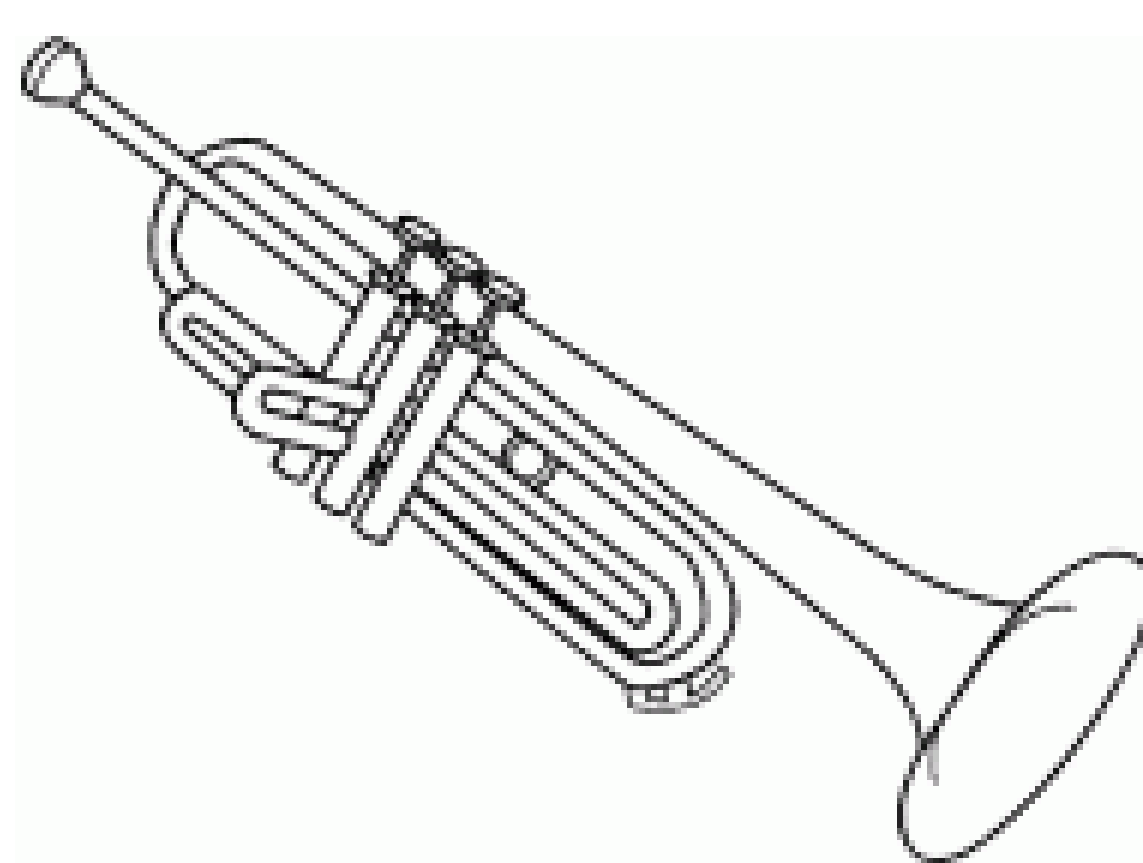
Flute

Glockenspiel

Sleigh Bells

Trumpets

Double Bass

Corws Haleliwia, o'r Messiah from Messiah

George Frideric Handel

Proffil Cyfansoddwr

Geni: 23 Chwefror 1685 yn Halle, yr Almaen.

Marw: 14 Ebrill 1759, yn Llundain

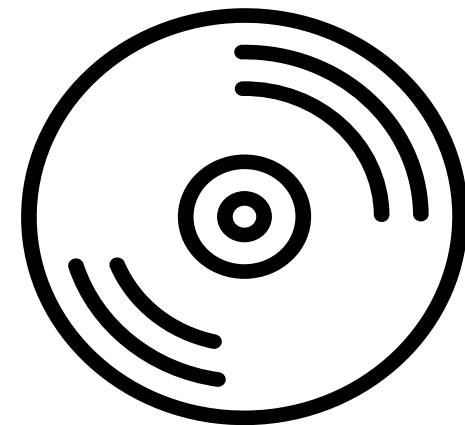
Darnau Enwog: Y Messiah, Water Music, Zadok the Priest a Music for the Royal Fireworks

Ffeithiau Difyr:

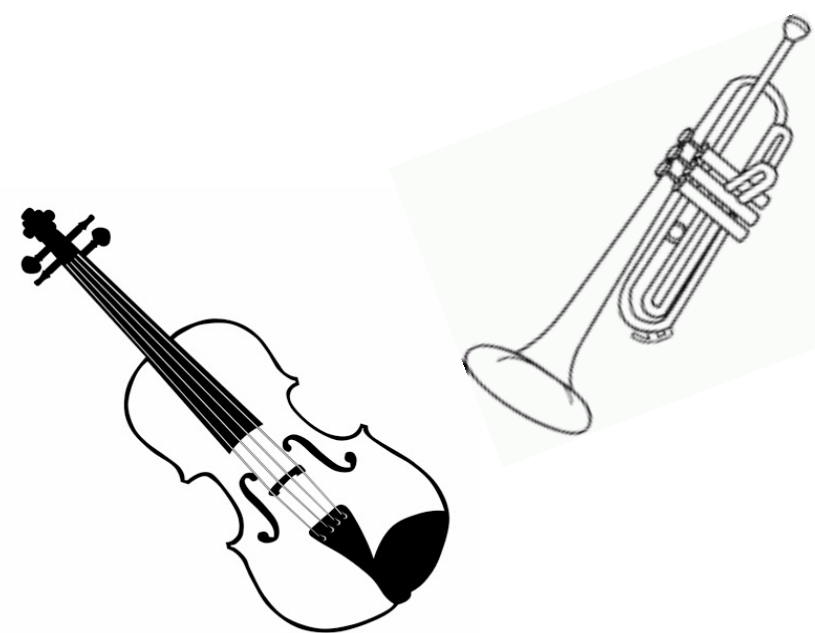
1. Fe'i gwnaed yn gyfarwyddwr cerddorol yr Academi Gerdd Frenhinol.
2. Cafodd rhai o weithiau gorau Handel eu cyfansoddi yng nghyfnodau olaf ei fywyd, Ar ôl iddo gael strôc, bod mewn damwain coets ac, yn y pen draw, mynd yn ddall ar ôl llawdriniaeth aflwyddiannus ar ei lygaid ym 1751.
3. Denodd angladd Handel 3,000 o bobl ac roedd yn seremoni wladol enfawr.

Using this Listening Map, can you follow along with the piece?

5

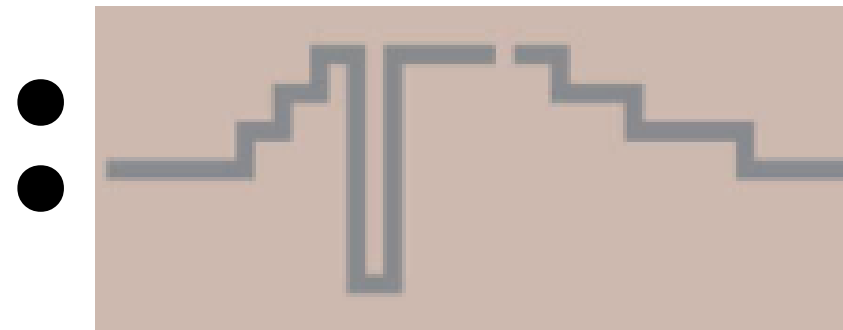

Cyflwyniad

00:00 - 00:06

10 x
Hallelujah

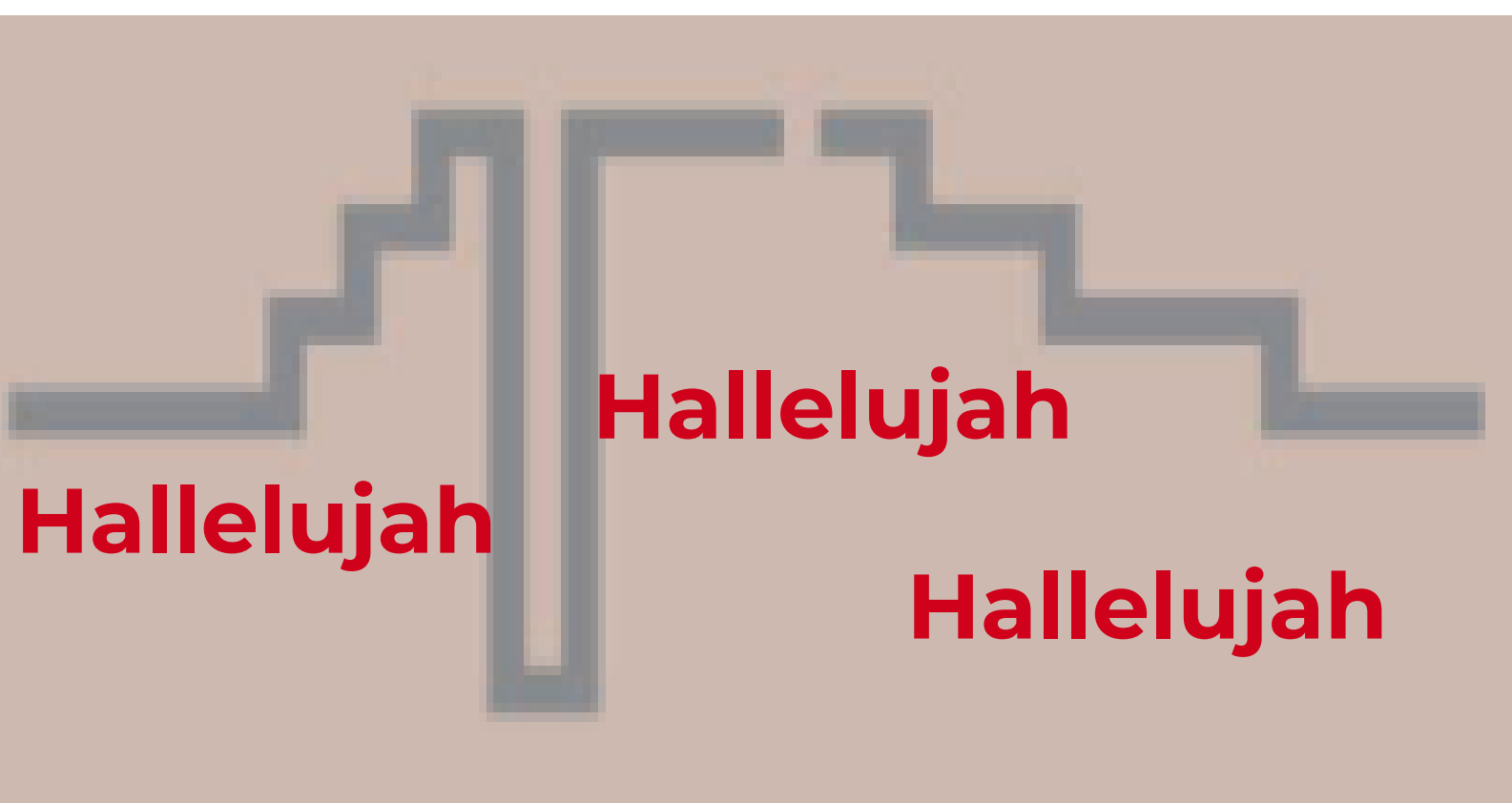
00:06 - 00:24

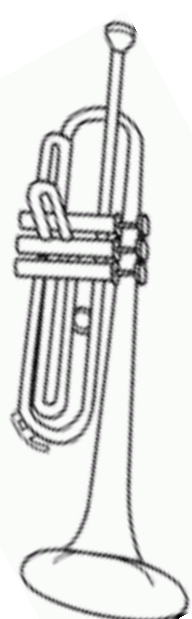
4 x
Hallelujah

00:24 - 00:45

3x

00:45 - 01:05

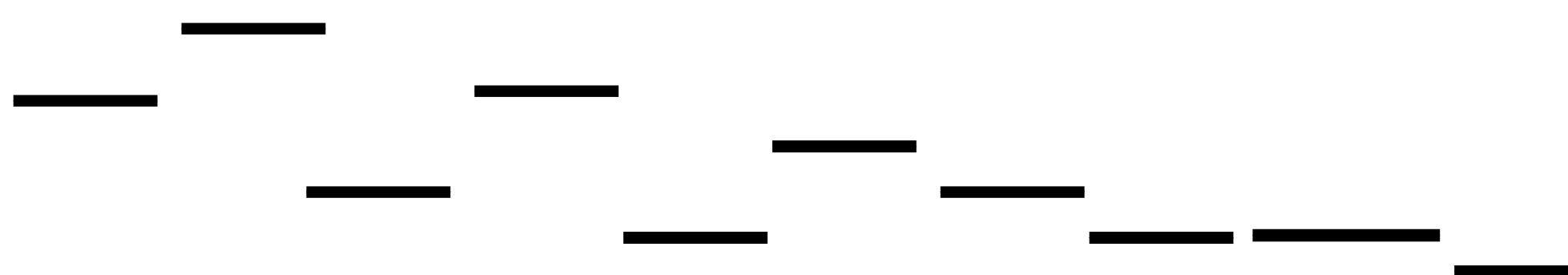

01:05 - 01:10

01:10 - 01:29

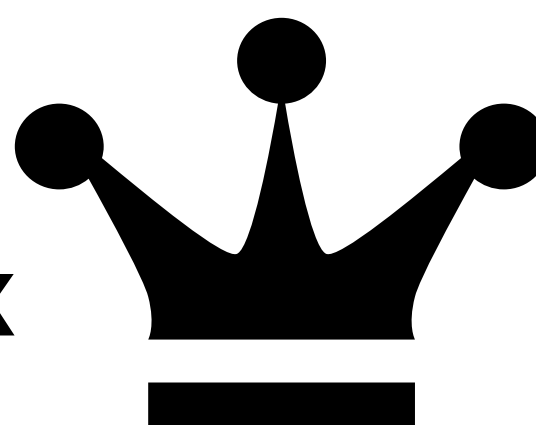
4x

'And he shall reign....'

01:29 - 01:52

6x

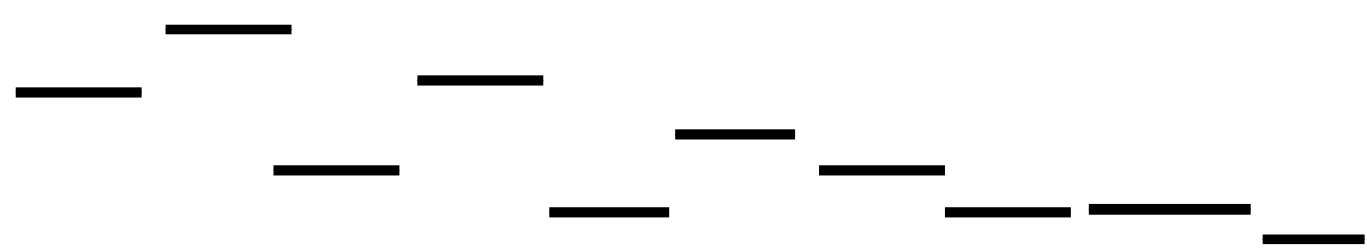
King of Kings /
Lord of Lords

2x Forever

2x **Hallelujah**

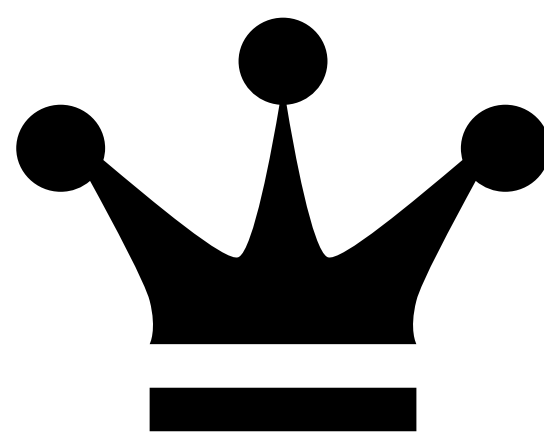
01:53 - 02:25

2x

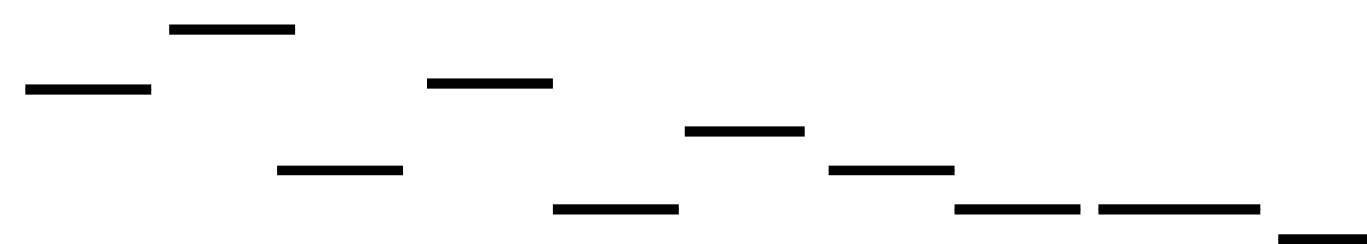
'And he shall reign....'

02:25 - 02:39

King of Kings /
Lord of Lords

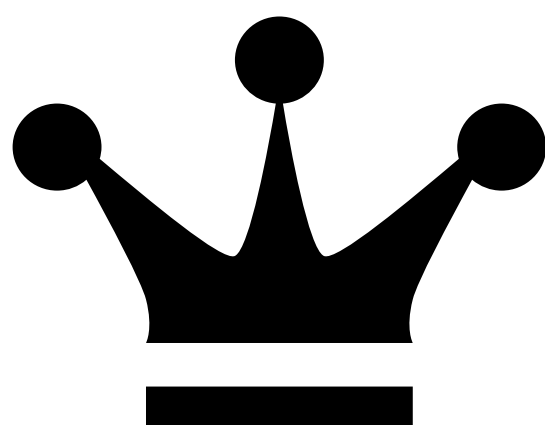
02:39 - 02:48

'And he shall reign....'

02:48 - 02:54

2x

King of Kings /
Lord of Lords

02:55 - 03:03

Hallelujah

'And he shall reign....'

03:03 - 03:16

Hallelujah

Forever

Hallelujah

03:16 - 03:30

Chwilair Nadolig

R	E	O	I	R	E	B	O	L	E	S	N	O	H
A	C	I	A	E	R	O	B	I	N	E	I	B	A
T	S	S	O	I	V	E	H	F	C	A	E	H	L
N	E	E	I	N	R	H	B	B	O	L	T	T	I
E	N	S	R	D	C	S	R	A	L	N	E	S	H
E	F	T	T	E	A	R	T	S	E	H	C	R	O
E	E	R	R	E	R	C	R	E	E	O	T	L	E
A	S	L	E	R	I	H	T	C	B	E	I	L	D
I	T	I	E	T	I	G	I	A	T	I	N	C	T
I	I	G	E	S	L	O	R	A	C	N	S	H	S
B	V	H	E	E	E	G	R	N	T	R	E	T	N
R	E	T	H	N	S	C	H	O	I	R	L	E	O
O	B	S	I	N	V	R	T	A	T	S	B	S	S
R	T	N	B	T	R	B	E	R	I	O	R	L	I

ORCHESTRA
REINDEER
TREE
CHOIR
CAROLS
TINSEL
FESTIVE
BELLS
LIGHTS
ROBIN

Y Rhiaïn Gwsg

Pyotr Ilyich Tchaikovsky

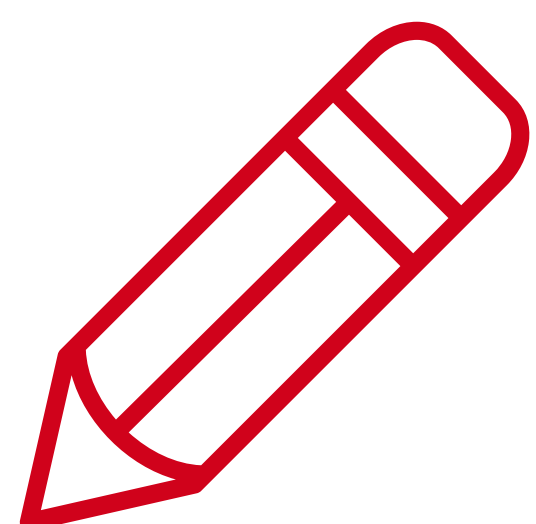

Proffil Cyfansoddwr

Geni: 7 Mai 1840

Marw: 6 Tachwedd 1893

Darnau Enwog: Llyn yr Elyrch, Yr Efail Gnau, Agorawd 1812 a Romeo a Juliet

Allwch chi dorri'r cod i ddatgelu'r geiriau?

A B C D E F G H I J K L M

14 11 8 4 23 12 13 24 21 16 5 6 18

N O P Q R S T U V W X Y Z

15 9 26 17 7 19 2 10 25 1 22 20 3

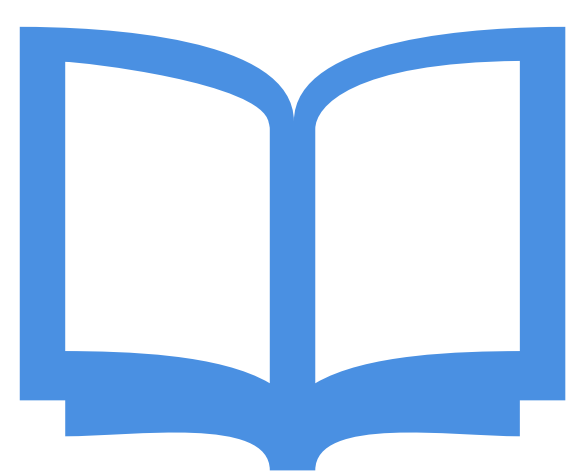
$$19+1+14+15 \quad 6+14+5+23 \quad =$$

$$15+10+2+8+7+14+8+5+23+7 \quad =$$

$$19+20+18+26+24++15+20 \quad =$$

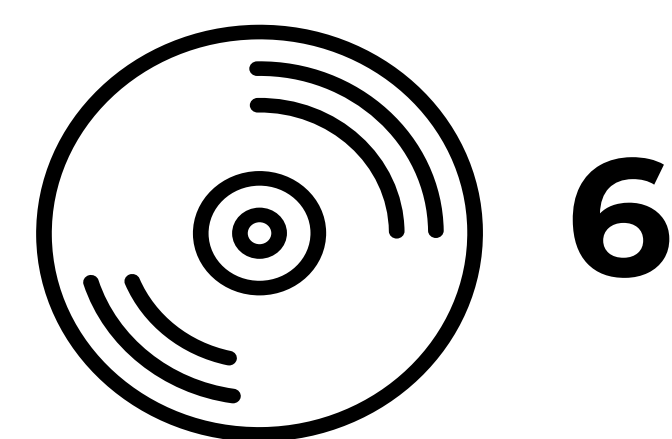
$$7+10+19+19+21+14+15 \quad =$$

$$11+14+6+6+23+2 \quad =$$

Stori'r Rhiain Gwsg

Mae'r dylwythen deg faleisus Carabosse yn melltithio'r Dywysoges Aurora i gwsg am 100 mlynedd, trwy un pigiad bys ar ei phen-blwydd yn 16 oed. Wedi'i dynghedu i'w ffawd, dim ond cusan felys gan Dywysog fydd yn gallu torri'r swyn a deffro'r Rhiain Gwsg.

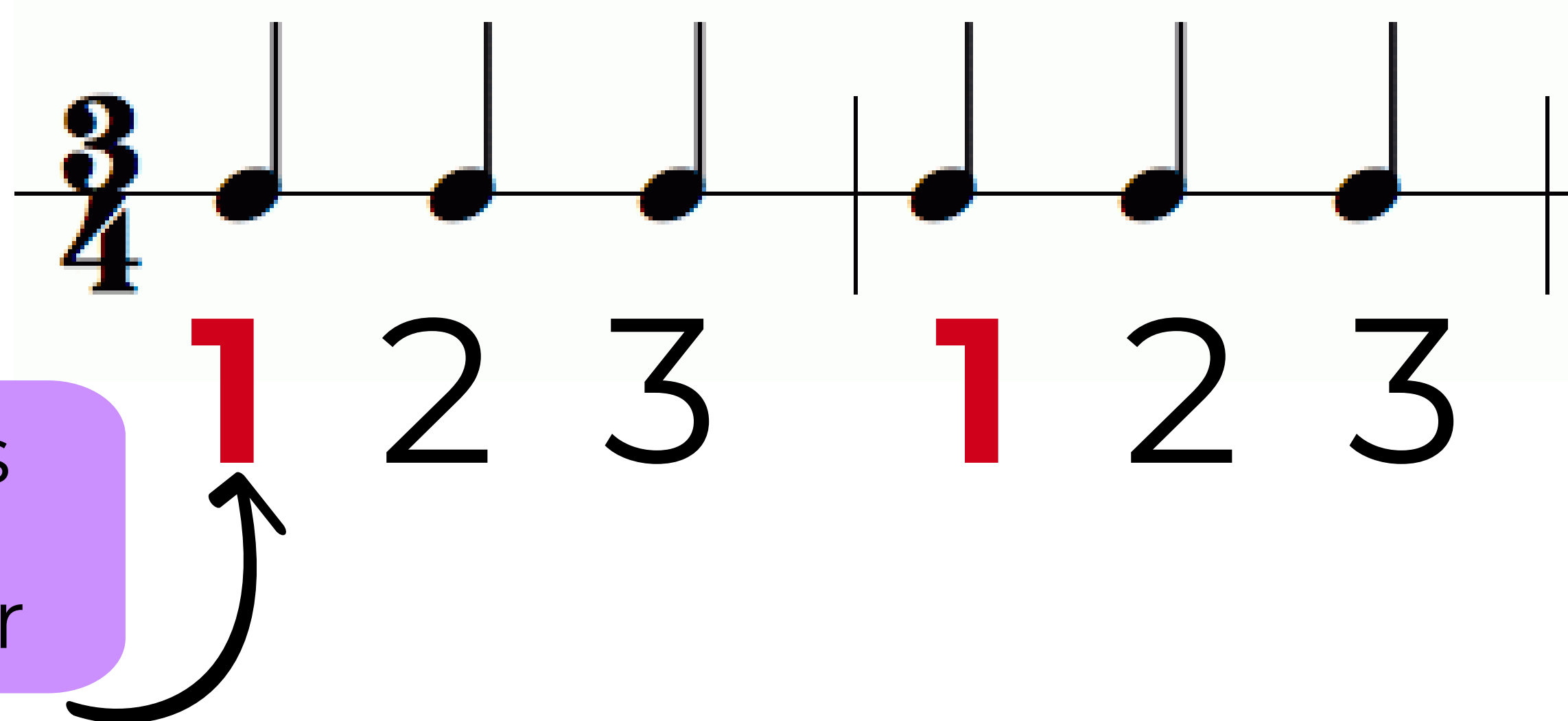

Cyfres Y Rhiain Gwsg, 5. Walts

Walts yw'r darn hwn.

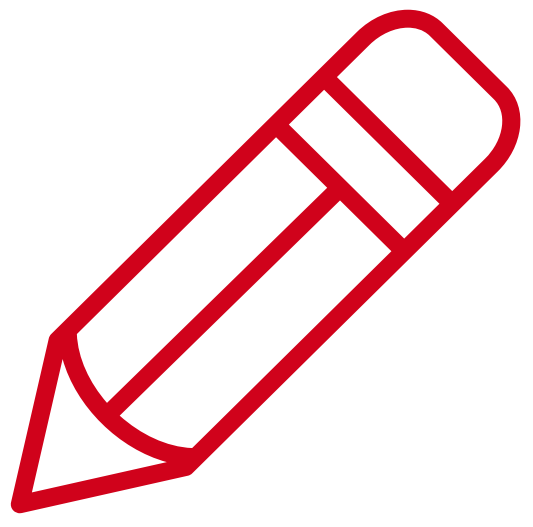
Dyma rai elfennau sy'n nodweddiadol o walts:

1. Mae'r gair '**Waltz**' yn golygu '**troi**' yn Almaeneg.
2. Mae mewn amser **3/4** (**3** churiad fesul bar).
3. Daeth yn hynod boblogaidd yn ystod y 19eg ganrif.
4. Gellir clywed **rhythm** y **walts** mewn llawer o gerddoriaeth, nid yn unig mewn darnau sy'n cael eu galw'n 'walts'.

Mae'r Pwyslais bob amser ar guriad 1af y bar

Allwch chi dapio yn unol â'r Walts? Tapiwch guriad **1** yn eich llaw chwith a churiadau **2 a 3** yn eich llaw dde.

Allwch chi ddatrys yr
anagramau cerddorol hyn?

nôt

raolc

msare

nawtudoa

duicar

rôgs

gorymdaith

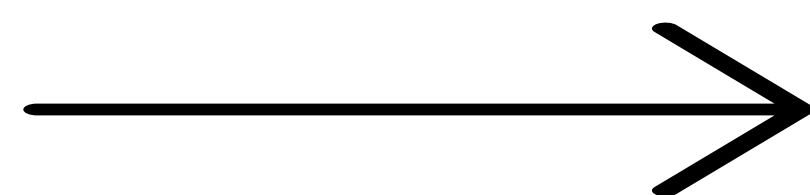
rdecdafra

wala

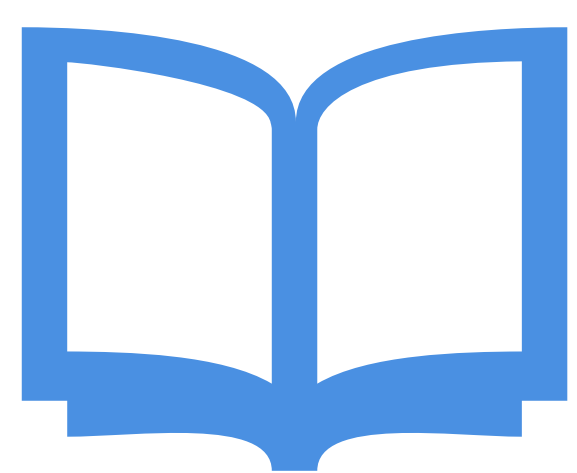

rôc

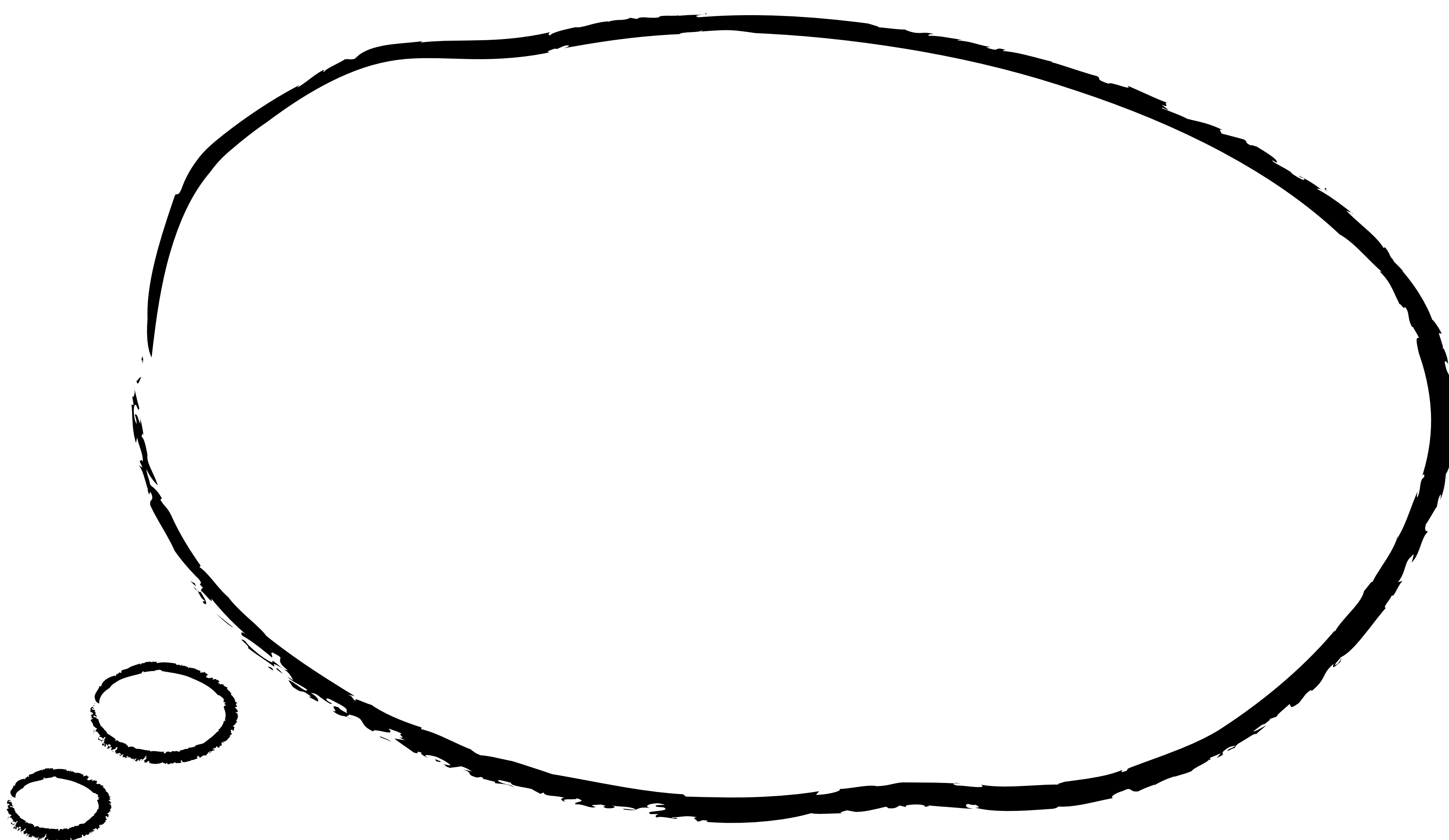
Carolau Nadolig

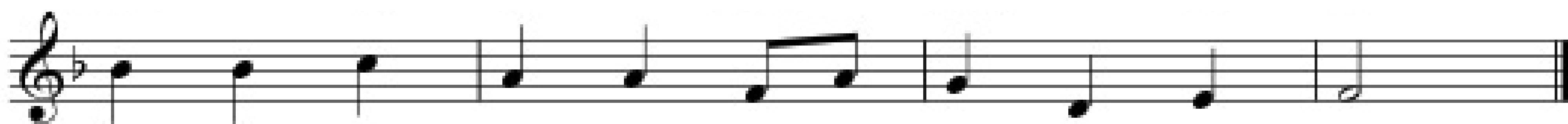
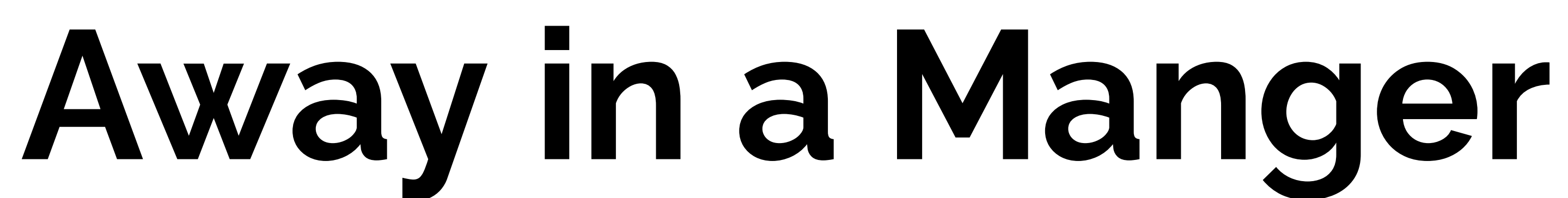

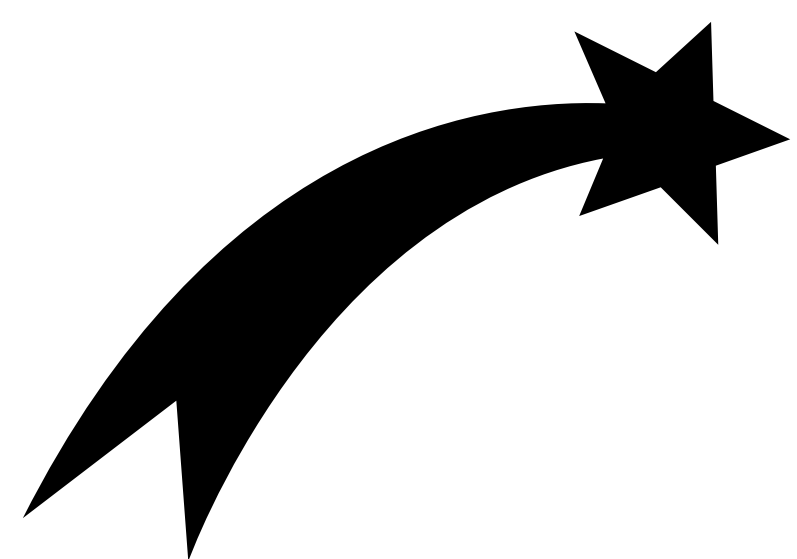
Ffeithiau am Garolau Nadolig

- Mae'r gair Carol mewn gwirionedd yn golygu dawns neu gân o ganmoliaeth a llawenydd!
- Roedd carolau'n arfer cael eu hysgrifennu a'u canu yn ystod pob un o'r pedwar tymor, ond dim ond y traddodiad o'u canu adeg y Nadolig sydd wedi goroesi mewn gwirionedd.
- Cyn i ganu carolau yn gyhoeddus ddod yn boblogaidd, roedd cantorion carolau swyddogol weithiau'n dwyn yr enw 'Carolwyr'.

Allwch chi feddwl am unrhyw garolau rydych chi'n eu hadnabod?

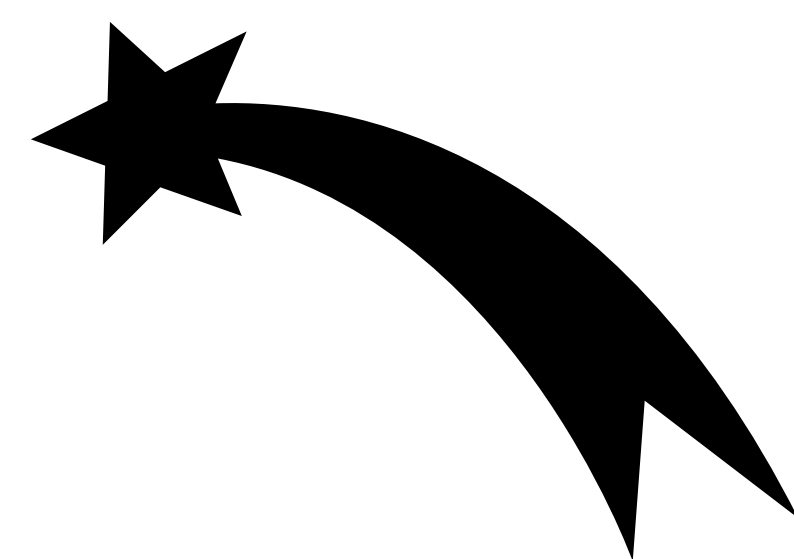

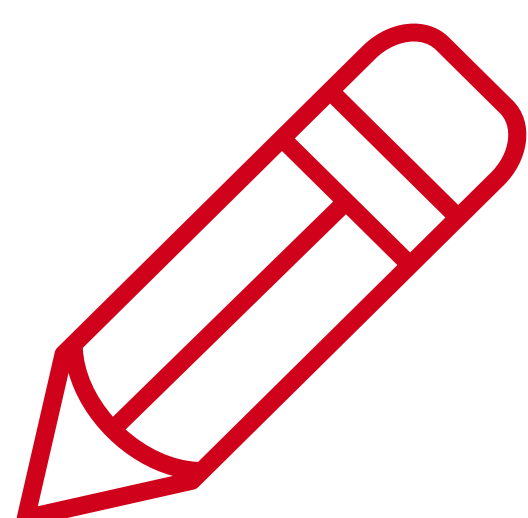

Silent Night

Franz Xaver Gruber

9 + 10

Allwch chi liwio yn y llun wrth
wrando ar y ddwy fersiwn o Dawel
Nos?

Geirfa

Cyfres - set o gyfansoddiadau offerynnol, yn wreiddiol mewn dull dawns, i'w chwarae yn olynol.

Gorymdaith - darn o gerddoriaeth gyda rhythm rheolaidd cryf a oedd, yn wreiddiol, wedi'i ysgrifennu'n benodol ar gyfer gorymdeithio ac a oedd yn cael ei berfformio gan amlaf gan fand milwrol.

Ffurf - strwythur cerddorol cyfansoddiad neu berfformiad.

Rhythm - patrwm y pylsau rheolaidd neu afreolaidd a grëir mewn cerddoriaeth gan guriadau melodig a harmonig cryf a gwan.

Ffanfferau - tiwn neu utganiad seremonïol byr sy'n cael ei chwarae ar offerynnau pres.

Acenion - pwyslais neu drawiad cryfach wedi'i roi ar nodyn penodol.

Walts - dawns ystafell ddawns mewn amser $\frac{3}{4}$ gydag acen gref ar y curiad cyntaf a phatrwm sylfaenol o gam-cam-agos.

Sgôr - yn cynnwys y rhan unigol ar gyfer gwaith unawdol neu'r rhannau niferus sy'n ffurfio cyfansoddiad cerddorfaol neu ensemble.